

Till konstitutionsutskottet

Begäran om förnyad granskning av regeringens handläggning av avvisningen av två egyptiska medborgare i december 2001

Regeringen beslutade vid ett extra regeringssammanträde den 18/12 2001 att avvisa två egyptiska medborgare till hemlandet. Regeringen ansåg att de bägge männen var flyktingar, men att det fanns synnerliga skäl att ändå avvisa dem eftersom de misstänktes vara terrorister. Innan avvisningsbeslutet fattades och verkställdes hade den svenska regeringen haft kontakter med den egyptiska regeringen beträffande de egyptiska myndigheternas behandling av männen. Regeringen mottog en aide-memoire från den egyptiska regeringen den 13/12 2001 i vilken förklarades att männen skulle behandlas med full respekt för deras mänskliga rättigheter i enlighet med den egyptiska konstitutionen och lagen. Inhämtandet av dessa garantier hemlighölls för männen och deras juridiska ombud. Regeringen såg även till att de juridiska ombuden inte informerades om avvisningsbesluten innan de verkställdes och männen redan befann sig i fängelse i Egypten. På detta sätt förhindrade regeringen att avvisningen prövades av Europadomstolen innan den verkställdes. Det ena juridiska ombudet hade i förväg informerat regeringen om sin avsikt att begära prövning av Strasbourgdomstolen av ett eventuellt avvisningsbeslut.

Sedan männen överlämnats till den egyptiska säkerhetspolisen har de enligt trovärdiga uppgifter utsatts för systematisk tortyr, bl.a. genom elektricitet mot känsliga kroppsdelar under läkarkontroll. Den svenska regeringen fick vetskap om tortyren redan vid det absolut första besöket som företrädare för den svenska ambassaden gjorde hos männen i fängelset i slutet av januari 2002. Ändå har den svenska regeringen undanhållit eller förringat denna information inte bara för människorättsorganisationer utan även för de internationella organ som granskat ärendena. När UD-representanter sammanträffade med Amnesty International kände de till uppgifterna om tortyr, men förnekade ändå anklagelserna. FNs kommitté för mänskliga rättigheter har riktat skarp kritik mot den svenska regeringen för en undermålig uppföljning av de s.k. garantierna.

En av männen frisläpptes hösten 2003 i brist på bevis. Den andre mannen har nyligen på nytt dömts till 25 års fängelse av en militärdomstol i en rättegång, som inte uppfyller grundläggande krav för att kunna betraktas som rättvis. Garantierna har således visat sig fullständigt värdelösa och den svenska regeringen har allvarligt kränkt männens mänskliga rättigheter enligt för Sverige bindande internationella konventioner.

Det har nu framkommit genom undersökningar av redaktionen för TV-programmet "Kalla fakta" att avvisningen genomfördes av säkerhetsagenter från USA i ett flygplan som permanent är uthyrt till USAs regering. Den svenska säkerhetspolisen har överlämnat männen till USA-agenterna på Bromma. Dessa har på svensk mark utsatt männen för en behandling som antagligen kan karaktäriseras som grym, omänsklig och förnedrande enligt de kriterier som gäller enligt artikel 3 i den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna.

Agenterna dolde sina ansikten under huvor, klippte sönder männens kläder, tvingade in stolpiller i deras ändtarm, satte på dem blöjor och ögonbindlar och drog på dem overaller. I planet hängdes männen upp i speciella selar.

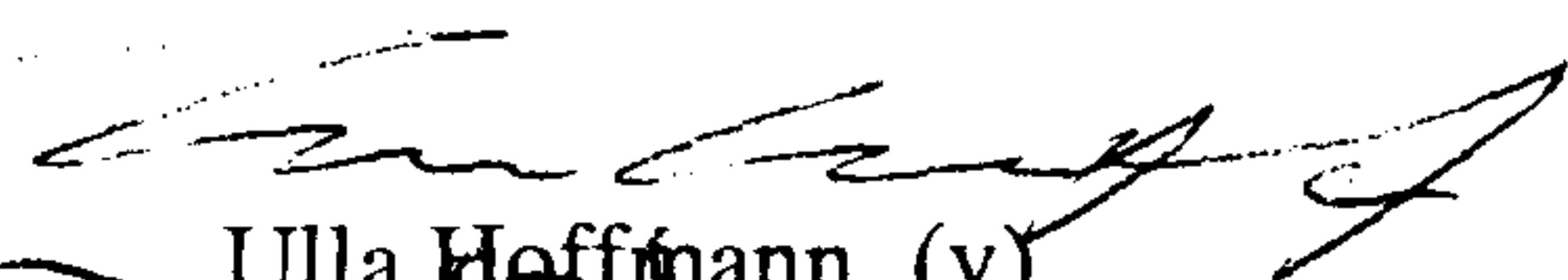
Verkställigheten förefaller ha delegerats till USAs myndigheter.

Justitieminister Thomas Bodström har nu uppgivit att det senare vid flera ytterligare tillfällen förekommit att svenska myndigheter delegerat verkställighet av avvisningsbeslut till främmande makt.

Ärendet har tidigare granskats av KU efter två granskningsanmälningar av ledamöter från (v) och (mp). I anmälan från v-ledamoten begärdes att utskottet skulle granska om regeringens handläggning i sin helhet varit i överensstämmelse med svensk grundlag, utlänningslagen, relevanta internationella konventioner som Sverige tillträtt samt den som svensk lag gällande europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och om skyddet för männens rättssäkerhet och mänskliga rättigheter iakttagits. Utskottets majoritet fann efter granskningens genomförande ej anledning att rikta kritik mot regeringen. Ledamöterna från (v), (mp) och (fp) reserverade sig. Riksdagen anslöt sig till utskottets mening.

Vad som framkommit efter den tidigare granskningen, bl.a. att det numera kan anses klarlagt att männen torterats i Egypten, att de inte fick tillgång till rättvisa rättegångar, att representanter för USAs regering sannolikt behandlat männen i strid mot europakonventionens förbud i artikel 3 mot grym, omänsklig och förnedrande behandling utgör tillräckliga motiv för en förnyad granskning av KU. Granskningen bör avse de frågor som anges i föregående stycke.

Stockholm den 25 maj 2004

Ulla Hoffmann (v)

Rolf Olsson (v)

Alice Åström (v)